

Załącznik Nr 1
do Zintegrowanego Programu Rozwoju Powiatu Węgorzewskiego na lata 2007-2015,
Aktualizacja 2007.

I. WYTYCZNE DLA POLITYKI SPÓJNOŚCI NA LATA 2007–2013

Zgodnie ze zintegrowanymi wytycznymi dla wzrostu i zatrudnienia w ramach odnowionej agendy lizbońskiej programy otrzymujące wsparcie w ramach polityki spójności powinny dążyć do skoncentrowania zasobów na następujących trzech priorytetach:

- zwiększaniu atrakcyjności państw członkowskich, regionów i miast poprzez poprawę dostępności, zapewnienie odpowiedniej jakości i poziomu usług oraz zachowanie stanu środowiska,
- wspieraniu innowacyjności, przedsiębiorczości oraz rozwoju gospodarki opartej na wiedzy poprzez wykorzystywanie możliwości w dziedzinie badań i innowacji, w tym nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych, oraz
- tworzeniu lepszych miejsc pracy oraz większej ich liczby poprzez zainteresowanie większej ilości osób zdobyciem zatrudnienia oraz działalnością gospodarczą, zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki.

Ponadto państwa członkowskie i regiony powinny wzorować się na tych dobrych praktykach, które przyniosły wyraźne pozytywne skutki dla wzrostu i zatrudnienia.

Przy włączaniu odnowionej agendy lizbońskiej do nowych programów należy zwrócić uwagę na następujące zasady:

Po pierwsze, zgodnie z założeniami procesu wznowienia samej agendy lizbońskiej, polityka spójności powinna w większym stopniu skoncentrować się na wiedzy, badaniach i innowacjach oraz kapitale ludzkim. W związku z tym ogólne wsparcie finansowe tych obszarów działania powinno zostać znacząco zwiększone, zgodnie z wymogami nowych przepisów dotyczących przeznaczania środków

Po drugie, państwa członkowskie i regiony powinny realizować cel zrównoważonego rozwoju i wzmagać synergii między wymiarami gospodarczym, społecznym i środowiskowym. W odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz w krajowych programach reform podkreśla się rolę środowiska w odniesieniu do wzrostu, konkurencyjności i zatrudnienia. Ochrona środowiska musi być brana pod uwagę przy opracowywaniu programów i projektów z myślą o promowaniu zrównoważonego rozwoju.

Po trzecie, państwa członkowskie i regiony powinny realizować cel wspierania równości mężczyzn i kobiet na wszystkich etapach opracowywania i realizacji programów i projektów. Może on zostać zrealizowany poprzez

szczególne działania mające na celu wspieranie równości, jak również poprzez staranne branie pod uwagę skutków, jakie pozostałe projekty i zarządzanie funduszami mogą mieć w odniesieniu do mężczyzn i kobiet.

Po czwarte, państwa członkowskie powinny podejmować odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną na poszczególnych etapach wdrażania funduszy. W szczególności dostępność dla osób niepełnosprawnych jest jednym z kryteriów, które należy przestrzegać podczas określania operacji współfinansowanych z funduszy oraz które należy uwzględnić na poszczególnych etapach wdrażania.

Wytyczne stanowią jednolite ramy, do których wykorzystania przy opracowywaniu krajowych, regionalnych i lokalnych programów wzywa się państwa członkowskie i regiony, w szczególności mając na celu ocenę ich wkładu w realizację celów Wspólnoty dotyczących spójności, wzrostu i zatrudnienia.

II. Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) - podstawowe informacje.

Narodowa Strategia Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–13.

Celem strategicznym NSS (NSRO) jest *tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.*

Cel strategiczny osiągnąony będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Celami horyzontalnymi NSS (NSRO) są:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Obok działań o charakterze prawnym, fiskalnym i instytucjonalnym cele NSRO będą realizowane za pomocą Programów Operacyjnych (PO), zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO), zarządzanych

przez Zarządy poszczególnych Województw i projektów współfinansowanych ze strony instrumentów strukturalnych, tj.:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – EFRR i FS
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – EFRR
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki – EFS
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – EFRR
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej – EFRR
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna – EFRR
- Programy Operacyjne Europejskiej Współpracy Terytorialnej – EFRR

1. Finansowanie Narodowej Strategii Spójności (Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia).

Łączna suma środków zaangażowanych w realizację NSRO w latach 2007-2013 wyniesie około 85,56 mld euro. Z tytułu realizacji NSRO średniorocznie (do roku 2015) będzie wydatkowane około 9,5 mld euro, co odpowiada około 5% produktu krajowego brutto. Z tej sumy:

- 67,3 mld euro będzie pochodziło z budżetu UE,
- 11,86 mld euro z krajowych środków publicznych (w tym ok. 5,93 mld euro z budżetu państwa),
- ok. 6,4 mld euro zostanie zaangażowanych ze strony podmiotów prywatnych.

Wydatki w ramach polityki spójności będą koordynowane z wydatkami przeznaczonymi na instrumenty strukturalne Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, a także programami europejskimi w sferze wzmacniania konkurencyjności.

Łączna suma środków włączona w realizację działań rozwojowych, których głównym elementem będzie NSRO, wyniesie łącznie ponad 107,9 mld euro, w tym 85,4 mld środków UE.

Szczegółowy podział funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce w układzie poszczególnych programów operacyjnych kształtuje się w następujący sposób:

- PO Infrastruktura i Środowisko – 41,3% całości środków (27,8 mld euro),
- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych – 23,8% całości środków (15,9 mld euro),
- PO Kapitał Ludzki – 14,4% całości środków (9,7 mld euro),
- PO Innowacyjna Gospodarka – 12,3% całości środków (8,3 mld euro),
- PO Rozwój Polski Wschodniej – 3,4% całości środków (2,3 mld euro),
- PO Pomoc Techniczna – 0,8% całości środków (0,5 mld euro).
- PO Europejskiej Współpracy Terytorialnej – (0,7 mld euro)

Pozostałe środki finansowe w ramach obu funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności zostaną przeznaczone na utworzenie krajowej rezerwy wykonania (3% wartości alokacji, czyli 1,967 mld euro).

2. Założenia Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2007-2013

Zgodnie z Założeniami do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013¹⁷ oraz Długofalową strategią rozwoju regionalnego¹⁸ cele polityki regionalnej państwa mogą być sformułowane w trzech zasadniczych kierunkach:

1) rozwój konkurencyjności gospodarczej polskich regionów,
2) wspieranie elastycznego różnicowania zamierzeń (celów) i wykorzystywanie potencjału endogenicznego regionów,

3) wyrównywanie szans rozwojowych województw.

Przyjęcie tego typu celów rozwojowych jest zgodne z zasadą rozwoju wszystkich polskich województw. W praktyce oznacza dążenie jednocześnie do poprawienia konkurencyjności gospodarczej polskich regionów i całego kraju, jak również wyrównywania szans rozwojowych tych obszarów, które bez pomocy państwa skazane są na marginalizację lub długotrwałe problemy rozwojowe. Jednocześnie w myśl zasady subsydiarności rozwoju regionalnego oraz zasady wspierania rozwoju endogenicznego województw – polityka regionalna państwa jest ukierunkowana na elastyczne różnicowanie celów i wykorzystanie potencjału wewnętrznego poszczególnych obszarów.

4) wyrównywaniu szans technologicznych.

III. Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP) (2007.03.23)

Stanowi inicjatywę Komisji Europejskiej, której zasadniczym celem jest rozwój współpracy pomiędzy Unią Europejską a państwami partnerskimi spoza UE poprzez zapewnienie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju regionalnego.

Na ten cel przeznaczonych zostało **173, 322 mln euro**, co umożliwi udzielanie pomocy finansowej państwom objętym Europejską Polityką Sąsiedztwa m.in. Białorusi, Ukrainie, a także Federacji Rosyjskiej. Europejski Instrument Partnerstwa i Sąsiedztwa (EISP) będzie wdrażany m.in. za pomocą programów współpracy transgranicznej.

Zasięg terytorialny EISP: Algieria, Armenia, Azerbejdżan, **Białoruś**, Egipt, Gruzja, Izrael, Jordania, Liban, Libia, Mołdawia, Maroko, Autonomia Palestyńska, Syria, Tunezja, **Ukraina**.

Kluczowe obszary wsparcia w ramach EISP to:

- promowanie dialogu politycznego i reform,
- wzmocnienie instytucji krajowych i innych instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i efektywne wdrażanie polityk,
- promowanie ochrony środowiska i dobrego zarządzania zasobami naturalnymi,
- wspieranie polityk zmierzających do redukcji ubóstwa,
- wspieranie polityk promujących rozwój społeczny, równość kobiet i mężczyzn, zatrudnienia i ochrony socjalnej,
- wspieranie współpracy transgranicznej oraz promowanie zrównoważonego rozwoju ekonomicznego, społecznego i środowiskowego w regionach przygranicznych,
- wspieranie polityk promujących zdrowie, edukację i szkolenia,

- promowanie i ochrona praw człowieka jako fundamentalnych wolności i wspieranie procesu demokratyzacji,
- zapewnienie sprawnie działającego i bezpiecznego systemu zarządzania granicami,
- promowanie współpracy w dziedzinach sprawiedliwości, spraw wewnętrznych oraz prewencji i walki z terroryzmem i zorganizowaną przestępczością,
- promowanie udziału Wspólnot w działaniach dotyczących badań i innowacji,
- promowanie współpracy pomiędzy Państwami Członkowskimi i krajami partnerskimi w dziedzinie szkolnictwa wyższego, wymiany nauczycieli, naukowców i studentów,
- promowanie dialogu między kulturami i kontaktami people-to-people.

W nowej perspektywie finansowej Polska będzie jednocześnie uczestniczyła i zarządzała dwoma programami w ramach Europejskiego Instrumentu Partnerstwa i Sąsiedztwa:

- Polska-Białoruś-Ukraina
- Polska-Litwa-Federacja Rosyjska (Obwód Kaliningradzki)

Przykładowe priorytety współpracy w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa to:

1. Poprawa i rozbudowa transgranicznej infrastruktury: komunikacyjnej, transportowej, technicznej, turystycznej, społecznej i ochrony środowiska
2. Wspieranie innowacyjności, powiązań gospodarczych oraz ułatwienie współpracy sektora gospodarki i nauki
3. Wspieranie rozwoju zasobów ludzkich

Potencjalnymi beneficjentami programu będą instytucje prowadzące działania o charakterze non-profit przyczyniające się do realizacji priorytetów programu, w tym np. władze lokalne i regionalne, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, euroregiony.

1. Program Polska-Litwa-Federacja Rosyjska (Obwód Kaliningradzki) w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (projekt)

Cel nadrzędny nie został jeszcze ustalony, ponieważ prace nad programem dopiero się rozpoczęły.

Zasięg terytorialny

Zasięg terytorialny Programu obejmie podregiony na poziomie NUTS III:

- **po stronie polskiej:** podregiony białostocko-suwański, łomżyński, ełcki, olsztyński, elbląski, Gdańsk-Gdynia-Sopot, gdański, słupski, bydgoski, toruńsko-włocławski, ciechanowsko-płocki, ostrołęcko-siedlecki;
- **po stronie litewskiej:** Marijampole, Taurage, Kłajpeda, Alytus, Kaunas, Telsiu, Siauliu;
- **po stronie rosyjskiej:** Obwód Kaliningradzki.

Priorytety Programu

Osie priorytetowe Programu nie zostały jeszcze ustalone. Aktualnie trwają prace nad kształtem Programu.

Budżet Programu

Budżet Programu to **132,13 mln euro**.

Wysokość dofinansowania i potencjalni beneficjenci

Wysokość dofinansowania projektów zostanie ustalona w trakcie prac nad Programem. Grupy potencjalnych beneficjentów nie zostały jeszcze zdefiniowane.

2. Europejska Współpraca Terytorialna w latach 2007-2013

Europejska Współpraca Terytorialna służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej realizowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006.

Europejska Współpraca Terytorialna wdrażana będzie za pomocą 3 typów programów operacyjnych:

- [współpracy transgranicznej](#), której celem jest rozwijanie wspólnych inicjatyw lokalnych i regionalnych,
- [współpracy transnarodowej](#), ukierunkowanej na integrację terytorialną Unii Europejskiej poprzez wspieranie dostępności, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, innowacyjność i ochronę środowiska naturalnego,
- [współpracy międzyregionalnej](#), umożliwiającej wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie m.in. wspierania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochrony środowiska.

Polska będzie uczestniczyła w następujących programach operacyjnych w ramach poszczególnych komponentów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

Współpraca transgraniczna:

- Polska (Województwo Zachodniopomorskie) - Niemcy (Meklemburgia/Pomorze Wschodnie-Brandenburgia)
- Polska (Województwo Lubuskie) - Niemcy (Brandenburgia),
- Polska (Województwo Lubuskie i Województwo Dolnośląskie) - Niemcy (Saksonia)
- Polska – Republika Czeska
- Polska – Republika Słowacka
- Polska – Litwa
- Polska – Szwecja – Dania - Litwa - Niemcy (Południowy Bałtyk)

Współpraca transnarodowa:

- [Region Morza Bałtyckiego](#) [ang. akronim BSR] - oprócz Polski w tym programie uczestniczą: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy (wybrane regiony), Szwecja oraz 3 państwa spoza Unii Europejskiej: Białoruś (wybrane regiony), Norwegia i Rosja (wybrane regiony)

- [Europa Środkowa](#) - oprócz Polski w tym programie uczestniczą: Austria, Czechy, Niemcy (wybrane regiony), Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy (wybrane regiony), Ukraina (wybrane regiony);

Program współpracy międzyregionalnej obejmujący całe terytorium UE - INTERREG IV C.

Programy operacyjne w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej mają charakter międzynarodowy, w którym udział biorą co najmniej dwa państwa. Ich opracowaniem zajmują się międzynarodowe grupy robocze, składające się z przedstawicieli państw uczestniczących w danym programie. Budżet programu jest wspólny dla wszystkich państw uczestniczących w danym programie (państwa wnoszą do budżetu programu wkład EFRR+środki krajowe). Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazywane są beneficjentom na zasadzie refundacji poniesionych wydatków. Ponadto każdy program wdrażany jest przez wspólne struktury zarządzające.

2.1. Podstawowe zasady realizowania projektów w ramach EWT.

W każdym projekcie w ramach programów współpracy transgranicznej i transnarodowej muszą uczestniczyć partnerzy z co najmniej dwóch krajów, w tym z co najmniej jednego kraju członkowskiego UE. W projekcie współpracy międzyregionalnej muszą uczestniczyć beneficjenci z co najmniej trzech regionów w trzech krajach członkowskich UE lub trzech regionów, z których co najmniej dwa ulokowane są w krajach członkowskich UE (w przypadku projektów z udziałem beneficjenta z kraju spoza UE).

Współpraca w ramach projektu EWT może przyjąć następujące formy:

- **wspólne przygotowanie projektu** (zaangażowanie wszystkich partnerów w przygotowanie propozycji projektowej, wspólne planowanie działań),

- **wspólna realizacja** (podział ról pomiędzy partnerami, wykonywanie komplementarnych działań),
- **wspólny personel zatrudniony do realizacji projektu** (wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych komponentów projektu oraz wszystkich partnerów, wyznaczenie wspólnego koordynatora),
- **wspólne finansowanie** (wspólny budżet projektu, podział budżetu na poszczególnych partnerów, odpowiadających przewidzianym dla nich działaniom, realizowanym na rzecz wszystkich uczestników projektu).

Partnerzy realizujący projekt współpracy transgranicznej lub transnarodowej muszą uwzględnić co najmniej dwie spośród wyżej wymienionych form współpracy, natomiast projekt współpracy międzyregionalnej powinien obejmować wszystkie cztery formy.

3. Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej.

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej jest ustanowionym na poziomie wspólnotowym nowym instrumentem współpracy terytorialnej, którego celem jest wzmocnienie spójności społeczno-gospodarczej poprzez ułatwienie współpracy w wymiarze transgranicznym, transnarodowym i międzyregionalnym oraz poprzez pokonanie przeszkód utrudniających tego rodzaju współpracę.

Instrument ten umożliwia tworzenie na terytorium Wspólnoty ugrupowań, posiadających osobowość prawną, zajmujących się współpracą oraz wyposażonych w możliwość podejmowania działań w celu realizacji programów lub projektów współpracy terytorialnej, współfinansowanych przez Wspólnotę w szczególności w ramach funduszy strukturalnych.

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej w każdym z państw członkowskich posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych. Może więc nabywać lub zbywać mienie ruchome i nieruchome oraz zatrudniać pracowników i występować jako strona w postępowaniu sądowym.

W granicach kompetencji przyznanych na mocy prawa krajowego, członkowie EUWT należą do jednej lub kilku z następujących kategorii:

- państwa członkowskie,
- władze regionalne,
- władze lokalne,
- podmioty prawa publicznego,

i pochodzą z przynajmniej dwóch państw członkowskich.

IV. System wdrażania środków UE w okresie 2007-2013

System wdrażania środków Unii Europejskiej przyznanych Polsce na lata 2007-2013 charakteryzuje się trzema poziomami:

- Pierwszy poziom – koordynacja
- Drugi poziom – zarządzanie
- Trzeci poziom – wdrażanie

PIERWSZY POZIOM - KOORDYNACJA

Koordinacja na poziomie Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia

Koordinację w zakresie zarządzania Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) i realizacji wszystkich programów polityki spójności sprawuje minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Dla sprawnego wykonywania swoich funkcji koordynacyjnych odpowiada on za przygotowanie, organizację oraz nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu realizacji NSRO oraz prowadzi nadzór nad realizacją programów operacyjnych, w tym w zakresie zarządzania, monitorowania, kontroli i audytu, zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniach Rady.

W odniesieniu do regionalnych programów operacyjnych (RPO) rolę koordynującą pełni minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, odpowiedzialny za weryfikację projektów programów operacyjnych pod względem ich zgodności z NSRO, negocjowanie ich zapisów z KE we współpracy z instytucjami zarządzającymi RPO, kontrolę stosowania wytycznych MRR oraz monitorowanie efektów wdrażania RPO w regionach.

Dla zapewnienia skutecznej bieżącej koordynacji realizacji NSRO zostanie powołany przez Prezesa Rady Ministrów zespół pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, którego zadaniem będzie bieżący monitoring stanu realizacji programów operacyjnych i podejmowanie wynikających z niego decyzji, w szczególności dotyczących przygotowania ewentualnych zmian prawnych, instytucjonalnych i proceduralnych.

Dla prawidłowej realizacji funkcji koordynacji polityk horyzontalnych, jak i strategicznego monitorowania i oceny realizacji NSRO zostanie utworzony Komitet Koordynacyjny (KK) pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, który będzie monitorował realizację polityk należących do polityki rozwoju, w szczególności polityki konkurencyjności, spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej. KK będzie formułował opinie i rekomendacje na temat przebiegu wdrażania polityk horyzontalnych w celu zapewnienia spójnej realizacji polityki rozwoju.

Koordinacja realizacji programów operacyjnych na poziomie regionalnym

Koordinację pomiędzy celami strategii rozwoju danego województwa, celami i mechanizmami realizacji na poziomie regionalnym różnych programów operacyjnych polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej, sprawuje Zarząd Województwa, wykorzystując w tym celu Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny (KM RPO).

DRUGI POZIOM – ZARZĄDZANIE

Instytucje Zarządzające (IZ)

Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za przygotowanie i realizację programów operacyjnych (w tym regionalnych programów operacyjnych). IZ dla programów zarządzanych centralnie jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, natomiast IZ dla regionalnych programów operacyjnych jest Zarząd danego województwa.

Do funkcji IZ należą:

- zapewnienie zgodności wyboru operacji do finansowania z kryteriami wyboru projektów dla programu,

- zapewnienie prowadzenia kontroli programu operacyjnego, w tym w szczególności przygotowanie planu kontroli systemowych oraz zatwierdzenie planów kontroli innych instytucji,
- dokonywanie oceny postępów realizacji programu na podstawie sprawozdania rocznego,
- przygotowywanie, we współpracy z Instytucjami Pośredniczącymi, raportów o nieprawidłowościach oraz przekazywanie ich do odpowiednich instytucji.

TRZECI POZIOM – WDRAŻANIE

Instytucje Pośredniczące (IP)

Instytucja Zarządzająca programem może delegować wykonywanie części swoich zadań do Instytucji Pośredniczących. Dotyczy to zadań odnoszących się do poszczególnych osi priorytetowych (lub grup osi priorytetowych). Dokonując takiej delegacji, Instytucja Zarządzająca zachowuje jednak całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji programu. Delegacja odbywa się na drodze odpowiedniego porozumienia, określającego szczegółowo zakres zadań Instytucji Pośredniczącej oraz wynikające z niego prawa i obowiązki obu stron porozumienia.

Aby zapoznać się z listą poszczególnych instytucji pośredniczących dla programów krajowych prosimy pobrać plik z [tabelą instytucji zaangażowanych w realizację Programów Operacyjnych](#) . W przypadku programów regionalnych proces powoływania Instytucji Pośredniczących jest w toku, ich ostateczna lista zostanie przedstawiona po zaakceptowaniu programów operacyjnych przez Radę Ministrów.

Dla programów realizowanych na poziomie centralnym rolę IP będzie pełnić wyłącznie jednostka sektora finansów publicznych. IP może delegować część zadań związanych z wdrażaniem operacji/grup operacji do innych instytucji. Proces powoływania instytucji wdrażających nie został jeszcze zakończony w żadnym z programów operacyjnych. System wdrażania NSRO zakłada możliwość zlecenia zadań innym instytucjom, jednak powinno się to odbywać zgodnie z procedurami określonymi w Prawie Zamówień Publicznych. Dlatego też na chwilę obecną nie ma możliwości wskazania żadnej instytucji, która będzie wykonywała zadania zlecone przez Instytucję Zarządzającą lub Instytucję Pośredniczącą.

Instytucja Certyfikująca (IC)

W celu zapewnienia maksymalnej sprawności systemu realizacji NSRO certyfikacja płatności wobec KE dokonywana będzie przez działające w strukturze ministerstwa właściwego do spraw rozwoju regionalnego Instytucje Certyfikujące (IC), funkcjonalnie niezależne od IZ.

W przypadku regionalnych programów operacyjnych Instytucja Certyfikująca deleguje na podstawie zawartego porozumienia część funkcji związanych z certyfikacją do Urzędów Wojewódzkich.

Instytucja certyfikująca odpowiada w szczególności za:

- opracowanie i przedłożenie Komisji poświadczonych deklaracji wydatków i wniosków o płatność;

- poświadczenie (na podstawie informacji od instytucji zarządzających oraz przeprowadzonych audytów), że:
 - deklaracja wydatków jest dokładna, wynika wiarygodnych systemów księgowych i jest oparta na weryfikowalnej dokumentacji;
 - zadeklarowane wydatki są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi oraz zostały poniesione w związku z operacjami wybranymi do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu i spełniają zasady wspólnotowe i krajowe;
- utrzymywanie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych Komisji;
- prowadzenie ewidencji kwot podlegających procedurze odzyskiwania i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu dla operacji.

Instytucja Audytowa

Dla wszystkich programów operacyjnych funkcje Instytucji Audytowej pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej.

Instytucja audytowa programu operacyjnego odpowiada w szczególności za:

- zapewnienie prowadzenia audytów w celu weryfikacji skutecznego funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli programu operacyjnego oraz audytów operacji na podstawie stosownej próby w celu weryfikacji zadeklarowanych wydatków;
- przedstawianie Komisji, w terminie dziewięciu miesięcy od zatwierdzenia programu operacyjnego, strategii audytu i ich metodologię;
- do dnia 31 grudnia każdego roku w latach 2008–2015:
 - przedłożenie Komisji rocznego sprawozdania audytowego, informującego o wszelkich brakach wykrytych w systemach zarządzania i kontroli programu;
 - wydawanie opinii, na podstawie kontroli i audytów przeprowadzonych na jej odpowiedzialność, w kwestii tego, czy system zarządzania i kontroli funkcjonuje skutecznie, tak aby dawać racjonalne zapewnienie, że deklaracje wydatków przedstawione Komisji i transakcje będące ich podstawą są zgodne z prawem i prawidłowe;
 - przedkładanie deklaracji częściowego zamknięcia zawierającej ocenę zgodności z prawem i prawidłowości danych wydatków;
- przedłożenie Komisji, nie później niż dnia 31 marca 2017 r., deklaracji zamknięcia, zawierającej ocenę zasadności wniosku o wypłatę salda końcowego oraz zgodności z prawem i prawidłowości transakcji będących podstawą wydatków objętych końcową deklaracją wydatków, do której dołącza się końcowe sprawozdanie audytowe.

Z przeprowadzonych czynności audytowych Instytucja Audytowa opracowuje sprawozdania wraz z ewentualnymi rekomendacjami. Za wdrożenie rekomendacji w terminach określonych

przez Instytucję Audytową odpowiedzialne są Instytucje Zarządzające poszczególnymi programami operacyjnymi.

Komitet Monitorujący

Monitorowanie programu operacyjnego służy zapewnieniu sprawnego zarządzania i realizacji NSRO oraz poszczególnych programów operacyjnych. Jest ono prowadzone – na poziomie NSRO przez instytucję koordynującą NSRO oraz Komitet Koordynujący NSRO.

Na poziomie programu operacyjnego monitorowanie prowadzone jest przez Instytucję Zarządzającą i Komitet Monitorujący pracujący pod przewodnictwem przedstawiciela Instytucji Zarządzającej. Komitet Monitorujący program operacyjny może podjąć decyzję o powołaniu podkomitetu monitorującego dla poszczególnych osi priorytetowych, któremu deleguje część swoich zadań związanych z prowadzeniem monitoringu w ramach danej osi priorytetowej. Podkomitet monitorujący działa pod przewodnictwem Instytucji Pośredniczącej. Ponadto monitorowanie efektów wdrażania regionalnych programów operacyjnych prowadzone jest również przez Instytucję Koordynującą RPO.

V. Projekty ogólnokrajowych Programów Operacyjnych w ramach funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 .

1. Informacje ogólne

W nowym okresie programowania obejmującym lata 2007 – 2013 polityka spójności Unii Europejskiej będzie skupiała się wokół trzech celów:

1. Konwergencja
2. Konkurencyjność regionalna i zatrudnienie
3. Europejska współpraca terytorialna

Źródłami finansowania nowej polityki spójności będą trzy fundusze:

1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
2. Europejski Fundusz Społeczny
3. Fundusz Spójności

Krajowym dokumentem strategicznym określającym priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–13 jest Narodowa Strategia Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia)

1. Programu Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej .

30 stycznia 2007 r. Rada Ministrów przyjęła Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, przedłożony przez Ministra Rozwoju Regionalnego.

Celem głównym PO Rozwój Polski Wschodniej jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej (tj. województw: lubelskiego, podkarpackiego,

podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko – mazurskiego).

Cel ten nawiązuje do Programu Rządu „Solidarne Państwo” i wynika ze sformułowanych w perspektywie średniookresowej celów Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015 oraz jest zgodny z celem NSRO 2007 – 2013, którym jest „Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.”

Województwa objęte programem Rozwój Polski Wschodniej

Priorytety i obszary wsparcia w ramach PO RPW

1. Nowoczesna gospodarka – cel: stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy:
 - infrastruktura uczelni
 - infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
 - wspieranie innowacji
 - promocja i współpraca
2. Wojewódzkie ośrodki wzrostu – cel: rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich
 - system miejskiego transportu zbiorowego
 - infrastruktura turystyki kongresowej i targowej
3. Infrastruktura transportowa – cel: poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej
 - Infrastruktura drogowa
 - Trasy rowerowe
4. Pomoc techniczna – cel: wsparcie procesu wdrażania Programu
 - Wsparcie procesu wdrażania Programu

- o Działania informacyjne i promocyjne Programu

Źródła finansowania

Projekty realizowane w ramach Programu będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Pula środków przeznaczonych na ten cel to ok. 2,27 mld euro, w tym ok. 992 mln euro specjalnych środków, przeznaczonych, decyzją Rady Europejskiej, dla pięciu regionów Unii Europejskiej o najniższym poziomie PKB na mieszkańca, wyznaczonych na podstawie danych Eurostatu z 2002 r. - tj. 120 euro. Pozostała kwota, tj. ok. 1,21 mld euro z EFRR stanowi dodatkowe środki wyasygnowane przez Rząd RP z puli funduszy strukturalnych przyznanych Polsce, które zostały podzielone za pomocą odrębnego algorytmu.

Województwo	Podział kwoty 992,19 mln Euro	Podział kwoty 1213,39 mln Euro	Łączna kwota EFRR w mln Euro	Łączna kwota EFRR na 1 mieszkańca w Euro
Lubelskie	264,85	243,72	508,57	233,33
Podkarpackie	253,41	234,07	487,48	232,33
Podlaskie	145,61	241,25	386,86	322,49
Świętokrzyskie	156,21	219,09	375,30	292,07
Warmińsko-mazurskie	172,11	275,26	447,37	313,15
Polska Wschodnia	992,19	1213,39	2205,58	269,27

Z ogólnej kwoty EFRR przeznaczonej na PO RPW 2,27 mld Euro wydzielono z podziału kwotę 68,21 mln Euro przewidzianą na realizację Priorytetu IV "Pomoc techniczna".

Współfinansowanie ze środków krajowych (z budżetu państwa i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego) będzie się odbywało na ogólnych zasadach dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Wszelkie informacje na temat bieżących prac związanych z przygotowaniem do wykorzystania funduszy unijnych przyznanych Polsce na lata 2007-13 publikowane są w portalu *Fundusze strukturalne* w części poświęconej Narodowej Strategii Spójności (Narodowym Strategicznym Ramom Odniesienia 2007-2013) [↗](#)

2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Inwestycje w zakresie ochrony środowiska w latach 2007 - 2013 współfinansowane będą z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO) stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. PO Infrastruktura i Środowisko koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym.

POIiŚ będzie jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w ochronę środowiska w Polsce. Na jego realizację w latach 2007–2013 Polska otrzyma z unijnego budżetu ponad 27 mld euro, z czego na inwestycje w ochronę środowiska przeznaczone będzie ok. 5 mld euro.

Środowiskowe Osie Priorytetowe w PO „Infrastruktura i Środowisko”

- I. Gospodarka wodno - ściekowa
- II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych.

Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, który wykonuje swoje funkcje przy pomocy Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Instytucja Zarządzająca przekazuje realizację części swoich zadań Instytucjom Pośredniczącym, tj. ministrom właściwym.

Wybór projektów:

Tryb pozakonkursowy obejmie zgodnie z projektem ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju:

- Duże projekty, których koszt całkowity przekracza 25 mln euro – w przypadku projektów dotyczących środowiska naturalnego oraz projektów o wartości powyżej 50 mln euro – w przypadku innych dziedzin, zatwierdzone przez Komisję Europejską.
- Projekty systemowe - polegające na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów i jednostek;
- Projekty indywidualne – określone w programie operacyjnym, zgłaszane przez beneficjentów imiennie wskazanych w programie operacyjnym;
- Projekty pomocy technicznej.

2. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Celem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia

społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa.

Zgodnie z projektem Narodowej Strategii Spójności całość środków Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007 – 2013 (8,1 mld euro) zostanie przeznaczona na PO Kapitał Ludzki.

W ramach Programu wsparciem zostaną objęte następujące obszary: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z rozwojem zasobów ludzkich na terenach wiejskich, budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli oraz promocją zdrowia zasobów pracy.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Wyzwania te to: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji dla wzrostu oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Zatrudnienie i integracja społeczna
- Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw
- Wysoka jakość edukacji odpowiadająca wymogom rynku pracy
- Dobre państwo
- Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej
- Regionalne kadry gospodarki
- Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach
- Aktywizacja obszarów wiejskich

Priorytet Pomoc Techniczna.

W ramach Programu 70 proc. alokowanych środków zostanie przeznaczonych na wsparcie dla regionów, zaś pozostałe 30 proc. środków będzie wdrażane sektorowo przez odpowiednie resorty. W ramach komponentu regionalnego środki zostaną przeznaczone na wsparcie dla osób i grup społecznych, natomiast w ramach komponentu centralnego środki zostaną przeznaczone przede wszystkim na wsparcie dla struktur i systemów.

Tekst Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki został obecnie skierowany do Komitetu Rady Ministrów. Po akceptacji Rady Ministrów treść projektu programu zostanie skierowana do konsultacji społecznych.

Obecny zakres priorytetów i działań stanowi wstępny projekt dokumentu. Ostateczny zakres uzależniony będzie od przebiegu konsultacji społecznych oraz negocjacji z Komisją Europejską.

Ze względu na zmiany w rozporządzeniach UE teksty programów operacyjnych na lata 2007-2013, zwłaszcza zakres treści oraz zawarte w nich informacje mogą się znacząco różnić od treści programów operacyjnych w obecnym okresie programowania (2004-2006).

4. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka – EFRR .

W ramach PO IG wspierane będą działania z zakresu innowacyjności ości produktowej, procesowej i organizacyjnej, które w sposób bezpośredni lub pośredni przyczynią się do zwiększenia stopnia innowacyjności przedsiębiorstw.

Wspierane będą tylko te projekty innowacyjne o stopniu innowacyjności co najmniej krajowym lub międzynarodowym.

W ramach PO IG nie będą wspierane projekty o stopniu innowacyjności regionalnej lub lokalnej. Tego rodzaju innowacyjność będzie wspierana w ramach RPO WM oraz PO Rozwój Polski wschodniej.

W ramach tego programu wyznaczono następujące priorytety:

1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii.
2. Infrastruktura sfery badawczo rozwojowej (MNiSW).
3. Kapitał dla innowacji. (MG).
4. Innowacje i innowacyjne przedsięwzięcia.
5. Dyfuzja innowacji (MG).
6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym.
7. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego (MSWiA)
8. Pomoc techniczna.

5. Fundusz Spójności w latach 2007-2013

W budżecie Unii Europejskiej na lata 2007-2013 przewiduje się utrzymanie Funduszu Spójności jako instrumentu polityki strukturalnej. Fundusz Spójności będzie nadal funkcjonował w krajach, w których PNB jest niższy niż 90% średniej unijnej. Komisja Europejska przewiduje również utrzymanie maksymalnego poziomu dofinansowania z Funduszu Spójności w wysokości 85% kosztów kwalifikowanych. Istnienie Funduszu Spójności w przyszłym okresie programowania 2007-2013 jest korzystne dla Polski. Od 1 maja 2004r. nasz kraj stał się największym, spośród państw członkowskich UE beneficjentem Funduszu Spójności - planowana alokacja dla Polski na lata 2007-2013 wynosi 59,5 mld euro.

Nowe priorytety, które będzie wspierał Fundusz Spójności to:

- transeuropejskie sieci transportowe
- infrastruktura ochrony środowiska
- połączenia kolejowe, morskie, śródlądowe
- programy transportu multimodalnego poza sieciami transeuropejskimi
- zrównoważony rozwój transportu miejskiego
- inwestycje środowiskowe (projekty energooszczędne oraz w zakresie źródeł energii odnawialnej).

Cele Funduszu Spójności w zakresie ochrony środowiska.

Głównym celem strategii środowiskowej Funduszu Spójności jest wsparcie dla realizacji zadań inwestycyjnych władz publicznych w zakresie ochrony środowiska, wynikających z wdrażania prawa Unii Europejskiej.

Priorytety (zakres projektów) dla Funduszu Spójności w latach 2007-2013 w ochronie środowiska:

- poprawa jakości wód powierzchniowych,
- polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia,
- poprawa jakości powietrza,
- racjonalizacja gospodarki odpadami,
- ochrona powierzchni ziemi,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Odbiorcami pomocy tj. beneficjentami końcowymi będą samorządy terytorialne (gminy, związki gmin, powiaty) i przedsiębiorstwa komunalne.

Akty prawne Unii Europejskiej:

- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999
- Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999
- Rozporządzenie (WE) nr 1081/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady a dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające Fundusz Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) 1164/94
- Rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)

Dokumenty krajowe:

- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2006 r., nr 227, poz. 1658)
- Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015 - przyjęta przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r.
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 - 2013 - dokument przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r.